	UČNI NAČRT PREDMETA/COURSE SYLLABUS
Predmet	**Zdravstvena nega kirurškega bolnika s kirurgijo**
Course title	**Nursing Care of Surgical Patients incl. Surgery**

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Zdravstvena nega / 1. stopnja	Zdravstvena nega	3. letnik	5.
Nursing Care / 1st Cycle	Nursing Care	3rd year	5th

Vrsta predmeta/Course type	obvezni /obligatory
Univerzitetna koda predmeta/University course code	

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Sem. vaje** **Tutorial**	**Lab. vaje** **Laboratory work**	**Teren. vaje** **Field work**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
90	/	/	15	150	15	9

Nosilec predmeta/Lecturer:	Mojca Saje, pred.

Jeziki/ **Languages:**	**Predavanja/Lectures:**	slovenski / Slovenian
	Vaje/Tutorial:	slovenski / Slovenian

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisites:**
Vpis v tretji letnik študijskega programa.	The prerequisite for participation is enrolment in the third year of study.

Vsebina:	**Content (Syllabus outline):**
• Trendi naraščanja kirurških obolenj/poškodb z dejavniki tveganja za njihov nastanek. • Sodobni trendi zdravljenja v kirurgiji. • Obravnava kirurških obolenjih/poškodb po posameznih operativnih področjih: travmatologija, ortopedija, abdominalna kirurgija, nevrokirurgija, torakalna in kardiokirurgija, urologija, žilna kirurgija, plastična kirurgija (klinična slika, diagnostične metode, zdravljenje, komplikacije). • Vrste operativnih posegov po področjih kirurgije. • Učinek operativnih posegov na pacienta/poškodovanca.	• Trends in the evolution of surgical disorders/injuries with risk factors for their formation. • Modern trends of treatment in surgery. • Treatment of surgical disorders/injuries for each of the operational areas: • traumatology, orthopaedics, abdominal surgery, neurosurgery, thoracic and cardiovascular surgery, urology, plastic surgery (clinical, diagnostic methods, treatment, complications). • Types of surgery according to the area of surgery. • The effect of surgery on the patient/the injured. • Risk factors for operative intervention.

• Dejavniki tveganja za operativni poseg. • Zgodovina in razvoj zdravstvene nege pacienta s kirurškim obolenjem/poškodbo. • Temeljna načela zdravstvene nege kirurškega pacienta/poškodovanca. • Načrtovani in urgentni sprejem kirurškega pacienta/poškodovanca. • Priprava kirurškega pacienta/poškodovanca na • operativni poseg in anestezijo. • Zagotavljanje varnosti kirurškega pacienta/poškodovanca med operativnim posegom. • Pooperativni nadzor kirurškega pacienta/poškodovanca. • Tekočinsko in elektrolitsko ravnovesje, aplikacija infuzijske terapije. • Izvajanje aplikacije krvnih sestavkov posebnosti, nadzor pacienta/poškodovanca med aplikacijo. • Zdravstvena nega ambulantnega kirurškega pacienta/poškodovanca pred in po operativnem posegu. • Zdravstvena nega pri zdravljenju bolečine. • Zdravstvena nega pri obravnavi akutne in kronične rane. • Izhodišča za uporabo specifičnih teorij zdravstvene nege kirurškega pacienta/poškodovanca. • Sodobni koncept timskega dela v obravnavi kirurškega pacienta/poškodovanca z organizacijskega in strokovnega vidika. • Pomen zdravstvenovzgojnega dela. ***Klinično usposabljanje*** • Prepoznavanje različnih kirurških obolenj: vzroki njihovega nastanka, možnosti preventive, diagnostični postopki, kirurško zdravljenje in zapleti po operativnih posegih, • Prepoznavanje specifičnosti kirurških pacientov/poškodovancev. • Izvajanje zdravstvene nege kirurškega pacienta/poškodovanca (pod nadzorom mentorja) pri posameznih operativnih	• The history and development of the nursing care of the patient with surgical disease/injury. • The basic principles of nursing care of the surgical patient/the injured. • Emergency and planned admission of the surgical patient/the injured. • Preparation of the surgical patient/the injured for surgery and anesthesia. • Ensuring the safety of the surgical patient/the injured during the operational procedure. • Postoperative control of surgical patient/the injured. • Liquid and electrolyte balance, application of infusion therapy. • Implementation of the applications of the blood essences, monitoring the patient, during application. • Non-hospital care of the surgical patient/the injured before and after surgery. • Nursing in the treatment of pain. • Nursing in the treatment of acute and chronic wounds. • Starting points for the use of specific theories in nursing the surgical patient/the injured. • The modern concept of teamwork in dealing with surgical patient/the injured with the organizational and professional point of view. • The importance of health-educational work. ***Clinical training*** • Identifying various surgical disorders: causes of their creation, the possibility of prevention, diagnostic procedures, surgical treatment and complications after their surgeries, • Recognition of the specificity of the surgical patients/helicopter. • The implementation of the nursing care of the surgical patient/the injured (under the supervision of a mentor) in each of the operational areas (Traumatology, orthopaedics, abdominal surgery,

področjih (travmatologija, ortopedija, abdominalna kirurgija, nevrokirurgija, torakalna in kardiokirurgija, urologija, žilna kirurgija). • Sodelovanje v interdisciplinarnem timu za celostno obravnavo kirurškega pacienta/poškodovanca. • Prepoznavanje individualnih posebnosti kirurškega pacienta/poškodovanca in njihovo upoštevanje pri izvajanju zdravstvene nege. • Prepoznavanje različnih psihičnih in fizičnih stanj pri pripravi kirurškega pacienta/poškodovanca na operativni poseg in ustrezno ukrepanje, • Sodelovanje pri načrtovanem in urgentnem sprejemu kirurškega pacienta/poškodovanca. • Sodelovanje pri pripravi kirurškega pacienta/poškodovanca na operativni poseg in anestezijo. • Sodelovanje/izvajanje nastavitve intravenske poti in/ali preveze venskih žilnih pristopov. • Sodelovanje/izvajanje zdravstvene nege operativne rane. • Sodelovanje pri zagotavljanju varnosti kirurškega pacienta/poškodovanca med operativnim posegom. • Sodelovanje pri pooperativnem nadzoru kirurškega pacienta/poškodovanca. • Izvajanje (pod nadzorom kliničnega mentorja) tekočinskega in elektrolitskega ravnovesja, aplikacija infuzijske terapije. • Izvajanje aplikacije krvnih pripravkov, posebnosti, nadzor pacienta/poškodovanca med aplikacijo (pod nadzorom kliničnega mentorja). • Sodelovanje pri zdravstveni negi ambulantnega kirurškega pacienta/poškodovanca pred in po operativnem posegu. • Sodelovanje pri prepoznavanju, ocenjevanju, zdravljenju post operativne bolečine. **Kabinetne vaje / Spretnosti** • priprava na delo, uporaba osebnih zaščitnih sredstev,	neurosurgery, thoracic and vascular surgery, cardiothoracic surgery, urology). • Participation in the interdisciplinary team of the surgical patient/the injured. • Identifying the individual exceptions of the surgical patient/the injured and the implementation of nursing care. • Identifying various psychological and physical states in the preparation of the surgical patient/the injured for the operational procedure and taking appropriate action. • Participation in scheduled and emergency admission of the surgical patient/ injured. • Cooperation in preparation of the surgical patient/the injured on the surgery and anesthesia. • Cooperation/implementation of setting the intravenous path and/or a bandage of the venous vascular access. • Cooperation/implementation of the nursing care of operational wound. • Participation in the safety of the surgical patient/the injured during the operational procedure. • Cooperation in the postoperative monitoring of the surgical paient / the injured in the hospital. • Implementation (under the supervision of a clinical mentor) of hydration and electrolytic balance, infusion therapy application. • Implementation of applying blood preparations, the specifics, the patient's control during application (under the supervision of a clinical mentor). • Participation in the nursing of non-hospital surgical patient/the injured before and after a surgery. • Participating in the identification, evaluation, and treatment of post-operative pain. **Laboratory work - Cabinet exercises /Skills** • preparing for work, use of personal protective means, • evaluation of the surgical patient self-care and the planning of comprehensive

• ocena samooskrbe kirurškega pacienta in načrtovanje celovite obravnave glede na vse življenjske aktivnosti, • obravnava pacienta pred, med in po operativnem posegu, (nadzor življenjskih funkcij, opazovanje stanja zavesti, ocenjevanje prisotnosti bolečine, itd.), • ukrepanje ob življenjsko ogrožujočih situacijah, • kirurški inštrumenti, sterilizacija, dezinfekcija, rokovanje s sterilnim materialom, oskrba uporabljenega-kontaminiranega materiala, • odvzem brisov, vzorcev za preiskave (poznavanje celotnega protokola in referenčnih vrednosti za preiskave značilne za kirurško področje), • preveza rane, drenaž, namestitev kompresijskih nogavic, • iv kanila, transfuzija (celoten protokol), • vrednotenje obravnave kirurškega pacienta iz vidika kakovosti in varnosti obravnave.	treatment in all life activities • treatment of the patient before, during and after the surgery, (control of life functions, observing the state of consciousness, the evaluation of the pain presence, etc.), • response to life-threathening situations, • surgical instruments, sterilization, disinfection, handling sterile material, handling contaminated material, • swabbing, taking samples for examination (knowledge of the overall protocol and reference values for the investigation of the surgical field), • bandaging wounds, drains, installing compression stockings, • blood transfusion, IV canile (full protocol), • evaluation of the surgical treatment of the patient from the point of view of quality and safety of the treatment.

Temeljna literatura in viri/Readings:

Temeljna literatura / Basic literature:

- Flis, V. in Miksič, K. (ur.). (2010). *Izbrana poglavja iz kirurgije*. Učbenik za kirurgijo na visokih zdravstvenih šolah. Maribor: Založba Pivec.
- Ivanuša, A. in Železnik, D. (2000). *Osnove zdravstvene nege kirurškega bolnika.* Izbrana področja. Maribor: Visoka zdravstvena šola.
- Skela Savič, B., idr. (ur.) (2010). *Teoretične in praktične osnove zdravstvene nege.* Jesenice: Visoka šola za zdravstveno nego.
- Ivanuša, A. in Železnik, D. (2008). *Standardi aktivnosti zdravstvene nege.* 2. izd. Maribor: Fakulteta za zdravstvene vede.

Priporočena literatura / Recommended literature:

- Ignatavicius, D. and Workman, L. (2013). *Medical – Surgical Nursing – Centered Collaborative care (Volume One*). Elsevier Saunders: St Louis.
- Ignatavicius, D. and Workman, L. (2013). *Medical – Surgical Nursing – Centered Collaborative care (Volume Two).* Elsevier Saunders: St Louis.
- *Okužbe kirurških ran.* (2003). Ljubljana: Slovensko društvo za bolnišnično higieno.
- *Pomen timskega dela na kirurgiji v UKC Maribor*. (2009). Maribor: Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnokov Slovenije, Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v kirurgiji.
- *Pooperacijska bolečina: zbornik 12. seminarja o terapiji bolečine, z mednarodno* udeležbo. Maribor: SZZB – Slovensko združenje za zdravljenje bolečine; 2008.
- Ščavničar, E. (2004). Celostna obravnava pojava bolečine v zdravstveni negi. *Obzornik*

zdravstvene nege 38(),101 – 11.
- Levis, Heitkemper, Dirksen. (2004).*Medical Surgical Nursing Assessment and Management of Clinical Problems; sixt edition,* St.Louis: Mosby, 2004.
- Henderson V. (1998). *Osnovna načela zdravstvene nege*. Ljubljana: Zbornica zdravstvene nege Slovenije.
- Gordon, M. (2006). *Negovalne diagnoze – priročnik*. Maribor: Zdravstveni dom dr.Antona Drolca, Kolaborativni center SZO za primarno zdravstveno nego.
- *Zborniki sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov kirurgiji.* Ljubljana: Zbornica zdravstvene in babiške nege, Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije, Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v onkologiji.

Cilji in kompetence:	**Objectives and competences:**
Učna enota prispeva predvsem k razvoju naslednjih splošnih in specifičnih kompetenc: • sposobnost povezovanja znanja z različnih področij, na katerih temelji zdravstvena nega kirurškega pacienta/poškodovanca, • sposobnost prepoznati in interpretirati znake normalnega in spreminjajočega se zdravja (postavljanje negovalnih diagnoz), • usposobljenost za ustrezno uporabo niza veščin, intervencij in zagotavljanje optimalne zdravstvene nege, • izvajanje zaščitnih ukrepov za preprečevanje okužb, • znanje s področja zdravstvene nege in zmožnost apliciranja teoretičnega znanja v strokovno delo, • spoznanje, da je dobro počutje pacienta doseženo v kombinaciji prizadevanj in aktivnosti vseh članov zdravstvenega tima, • obvladovanje raziskovalnih metod, postopkov in procesov, razvoj kritične in samokritične presoje, • uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije in sistemov na strokovnih področjih, • usposobljenost za sprejemanje odgovornosti za profesionalni razvoj in učenje, izboljševanje lastnega dela skozi evalvacijo z namenom, da se zagotovi kvaliteta storitev, • usposobljenost za vodenje, organizacijo in kooperativno timsko delo, • usposobljenost za izobraževanje, vzgojo	*The learning unit mainly contributes to the development of the following general and specific competences:* • a coherent management of fundamental knowledge, the ability of integrating knowledge from different fields on which nursing care of a palliative patient is based, • the ability to recognize and interpret the signs of a normal or changing health status (nursing diagnosis setup); • the ability to use the multiple skills, and interventions for optimizing the nursing care process; • being trained to perform the safety procedures in case of infections; • acquiring knowledge in the field of health care and the ability of applying theoretical knowledge in the professional work. • being trained in organizational and cooperative teamwork; • the ability realisation that a well-being of the patient is achieved in combination of efforts and activeness of all members of the healthcare team. • using the ICT and systems in the professional areas, • taking responsibility for the professional development and learning, improving work through the evaluation, in order to ensure the quality of services at the workplace; • being trained in organization, management and cooperative teamwork; • capability for education, raising

in mentorsko delo, • vključevanje profesionalne etike, pravne zakonodaje, prepoznavanje in uporaba moralnih in etičnih načel pri strokovnem praktičnem delu, • poznavanje in uresničevanje različnih pravil, odgovornosti in funkcij v zdravstveni negi ter sposobnost prilagajati pravila glede na pacientove potrebe, • sposobnost vsestranskega in sistematičnega prilagajanja obravnave pacienta glede na relevantne fizikalne, socialne, kulturne, psihološke, spiritualne in družbene dejavnike, • prevzemanje odgovornosti za profesionalen razvoj in uporaba evalvacije kot način za refleksijo in izpopolnjevanje lastnega dela ter povečanje kvalitete uslug na delovnem mestu, • zavedanje principov zdravstvene nege in učinkovita uporaba virov.	awareness and mentorship, • the integration of professional ethics, legislation, recognition and application of the moral and ethical principles into the practical professional work, • knowing and realization of rules, responsibilities and functions in nursing care, including the capability for adapting the rules according to the patient's needs, • the ability of a comprehensive and systematic treatment of the patient in relation to the relevant psychological, social, cultural, psychological, spiritual and social factors, • taking responsibility for the professional development and learning, improving work through the evaluation, in order to ensure the quality of services at the workplace, • the awareness of the nursing care principles and an effective use of the resources.

Predvideni študijski rezultati:	**Intended learning outcomes:**
Znanje in razumevanje: ***Študent/študentka:*** • usvoji osnovne koncepte zdravstvene nege kirurškega pacienta/poškodovanca, • spozna različna kirurška obolenja: vzroki njihovega nastanka, možnosti preventive, diagnostični postopki, kirurško zdravljenje in zapleti po operativnih posegih, • spozna temeljna načela zdravstvene nege kirurškega pacienta/poškodovanca in posebnosti strokovnih področij, • spozna problematiko kirurških pacientov, • spozna zdravstveno nego kirurškega pacienta/poškodovanca pri posameznih operativnih področjih (travmatologija, ortopedija, abdominalna kirurgija, nevrokirurgija, torakalna in kardiokirurgija, urologija, žilna kirurgija • spozna razliko med načrtovanim in urgentnim sprejemom kirurškega pacienta/poškodovanca. • usvoji pripravo kirurškega	***Knowledge and understanding:*** ***Students:*** • acquire basic concepts of nursing surgical patient/the injured, • know a variety of surgical disorders: causes of their formation, the possibility of prevention, diagnostic procedures, surgical treatment and complications after the surgeries, • know the basic principles of nursing care of the surgical patient/the injured and the exceptions of the areas of expertise, • are aware of the issues of surgical patients, • know the nursing care of the surgical patient/the injured in individual operational areas (traumathology, orthopaedics, abdominal surgery, neurosurgery, thoracic and vascular surgery, cardiothoracic, urology). • know the difference between the scheduled and the urgent admission of the surgical patient/the injured.

pacienta/poškodovanca na operativni poseg in anestezijo. • usvoji zagotavljanje varnosti kirurškega pacienta/poškodovanca med operativnim posegom. • usvoji komponente pooperativnega nadzora kirurškega pacienta/poškodovanca. • usvoji tekočinsko in elektrolitsko ravnovesje, aplikacijo infuzijske terapije. • spozna izvajanje aplikacije transfuzijskih komponent, posebnosti, nadzor pacienta/poškodovanca med aplikacijo. • spozna zdravstveno nego ambulantnega kirurškega pacienta/poškodovanca pred in po operativnem posegu. • usvoji zdravstveno nego pri ocenjevanju, prepoznavanju in zdravljenju akutne pooperativne in kronične bolečine. • spozna možnosti reparatorne kirurgije in transplatacij, • spozna pomen interdisciplinarnega in timskega dostopa pri zdravljenju kirurških bolezni, • spozna temeljna področja delovanja in vlogo medicinskih sester pri obravnavi pacienta na primarnem, sekundarnem in terciarnem nivoju zdravstvenega varstva, • razume temeljna načela zdravljenja pacientov s kirurškim obolenjem/poškodbo, • se usposobi za uporabo teorij zdravstvene nege v obravnavi, • se usposobi za ugotavljanje stanja in izboljševanje kakovosti oskrbe kirurškega pacienta, • razvije potrebne spretnosti za izvajanje kirurške zdravstvene nege, • se usposobi za uporabo komunikacijskih in svetovalnih tehnik, • razvije profesionalen in etičen odnos do pacienta, • razvije negovalne probleme in negovalne diagnoze pri kirurškem pacientu, uporabo teorij zdravstvene nege pri delu s kirurškim pacientom ter povezuje teorijo in prakso pri neposrednem delu s pacientom.	• acquire skills in preparation of the surgical patient/the injured for the surgical procedure and anaesthesia. • ensuring the safety of the surgical patient/the injured, • acquire the components of the post-surgical patient monitoring, • know the implementation (under the supervision of a clinical mentor) of hydration and electrolytic balance, infusion therapy application. • Are trained to participate in the nursing of non-hospital surgical patient/the injured before and after a surgery. • Acquire skills in the identification, evaluation, and treatment of post-operative pain. • acquire nursing care skills when assessing and treating an acute post-operative and chronic pain. • know the possibilities of reparatory and transplantation surgery, • know the importance of interdisciplinary and teamwork in the treatment of surgical diseases, • understand the basic principles of treatment of patients with surgical diseases/injury • are trained to use nursing theories in the treatment, • are trained to detect the situation and improve the quality of care of the surgical patient, • develop the necessary skills for the implementation of surgical nursing, • are trained to use communication and counselling techniques, • develop professional and ethical approach to the patient, • develop nursing problems and nursing diagnosis with the surgical patient, using nursing theories in working with surgical patients and linking theory and practice in direct work with the patient.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
• *predavanja* z aktivno udeležbo študentov (razlaga, diskusija, vprašanja, primeri, reševanje problemov), • *klinične vaje*: študenti na konkretnih primerih uporabijo znanje pridobljeno na predavanjih (demonstracija, urjenje veščin in spretnosti, študija primera, razlaga, diskusija, pojasnjevanje, izkušenjsko in problemsko učenje, kritično presojanje), • *praktično usposabljanje*: aplikacija pridobljenega znanja v kliničnem okolju.	• *lectures* with active student participation (explanation, discussion, questions, examples, problem solving); • *clinical practice in the laboratory (cabinet)::* preparation, presentation and a successful defence of a seminar/project paper (application of the gained knowledge with research work, case study, critical thinking, discussion, reflection of experience, individual and team work). • *clinical prNuactice:* applying the gained knowledge in the clinical environment

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) Weight (in %)	**Assessment:**
Način (pisni izpit, ustno spraševanje, naloge, projekt): - izpit - kolokvij (kabinetne vaje) Ocenjevalna lestvica: ECTS.	 80 % 20 % 	Types (written examination, oral examination, coursework, project): - exam - midterm exam (cabinet practice) Grading scheme: ECTS

Reference nosilca/ Lecturer's references:

31 let delovanja na področju zdravstvene nege kirurškega pacienta/poškodovanca.

ČLANKI

1. Saje, M. (1999). Sindrom izgorevanja pri medicinskih sestrah. V *M. Jurčec (ur.) Zbornik predavanj: strokovni seminar*. Ljubljana: Zbornica zdravstvene nege, Endokrinološka sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije.
2. Žižek, A. in Saje, M. (2011). Naloge medicinske sestre pri nadzoru bolečine. V *M. Lahe, A. Lovrenčič (ur.). Razvijanje medpoklicnega sodelovanja v času študija na področju zdravstvenih ved. 3. Študentska konferenca s področja zdravstvenih ved. Zbornik predavanj*. (str. 138-145). Maribor: Fakulteta za zdravstvene vede.
3. Sašek, N. in Saje M. (2011). Pomen komunikacije v paliativni zdravstveni negi. *Razvijanje medpoklicnega sodelovanja v času študija na področju zdravstvenih ved. 3. Študentska konferenca s področja zdravstvenih ved. Zbornik predavanj*. (str. 257-264). Maribor: Fakulteta za zdravstvene vede.
4. Žlak, M., Žlak, P., Saje, M. (2012). Odgovornost delavcev v zdravstveni administraciji in medicinskih sester pri pravilnem komuniciranju s pacienti. V *M. Berkopec (ur.). Odgovornost v zdravstveni negi. 4. Dnevi Marije Tomšič. Zbornik predavanj* (str. 93-107).Ljubljana: Graphicum d. o. o.
5. Pleskovič, M., Šterk, Silvija, Saje M. (2012). Odgovornost študenta na klinični praksi. V *M. Berkopec (ur.). Odgovornost v zdravstveni negi. 4. Dnevi Marije Tomšič. Zbornik predavanj* (str. 93-107).Ljubljana: Graphicum d. o. o.
6. Saje, M. (2011). Motivacijski faktorji, ki so vplivali na izbiro študija zdravstvene nege. V *B. Filej (ur.). Celostna obravnava pacienta-kako daleč smo še do cilja? Znanstveni simpozij z mednarodno udeležbo. Zbornik prispevkov z recenzijo* (247-255). Novo mesto: Visokošolsko središče, Visoka šola za zdravstvo.

7. Muška, S. in Saje M. (2012). Psihična in fizična priprava pacienta na operativni poseg. V *K. Babnik, M. Kocbek (ur.). Raziskovanje študentov zdravstvenih ved in evropsko leto aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti. Zbornik prispevkov 4. Študentske konference s področja zdravstvenih ved* (str. 309-319). Koper: Založba Univerze na Primorskem.
8. Saje, M. in Filej, B. (2012). Celostna obravnava paliativnega pacienta v domačem okolju. V B. Filej (ur.). *Celostna obravnava pacienta-kako daleč smo še do cilja? Znanstveni simpozij z mednarodno udeležbo. Zbornik povzetkov*. Novo mesto: Visoka šola za zdravstvo.
9. Kastelic, H. in Saje, M. (2013). Vloga medicinske sestre pri transplantacijski dejavnosti. *V B. Filej (ur.). Pravice, vrednote, svoboda, solidarnost in varnost. 5. Študentska konferenca s področja zdravstvenih ved. Zbornik prispevkov* (str. 128-136). Novo mesto: Visoka šola za zdravstvo.
10. Saje, M. (2013). Paliativna oskrba – vidik kakovosti ob izteku življenja. Magistrsko delo. Novo mesto: Fakulteta za zdravstvene vede.